

VADOVĖLIO MUZIKOS LABIRINTAI TURINIO RECENZIJĄ

Bendra informacija apie vadovėlio rankraštį

Rasa Malikėnienė. Muzikos labirintai. Muzika. V klasė. Šviesa, 2010. p. 136. Muzikinė kuprinė; Amžinos laikmenos; Šventinė kraitelė; Turistinė kuprinė.

Kadangi reikalavimai ugdymui ir jo turiniui labai greitai kinta, bandymas vadovėlyje laikytis šiuolaikinių ugdymo principų jį daro pakankamai aktualų.

Vadovėlio rankraščio turinio vertinimas

Vadovėlio tinkamumas mokyti(s)

1. Vadovėlyje pateikiami kūriniai, iliustracijos tekstas nuosekliai išauga iš pradinėse klasėse susikrautos „muzikinės kuprinės“ ir jeigu ligi tol muzikos pamokos buvo vedamos atsakingai, vadovėlio medžiaga penktokams turėtų būti pakankamai suprantama ir priimtina.
2. Matosi, kad autorė gerai žino penktoms klasėms keliamus muzikinio ugdymo reikalavimus, todėl dalyko turinys pakankamai atitinka šiai amžiaus grupei keliamus reikalavimus.
3. Neatlikus praktinės veiklos sunkoka spręsti, ar visiems mokiniams vadovėlio medžiaga bus įdomi ir padės mokytis, tačiau skaitant vadovėlį nepriimtinių dalykų nesimatė.
4. Be abejo, skirtingo muzikinio išprusimo klasėse vaikai nevienodai lengvai suvoks vadovėlio tekstą ir netgi iliustracijas, bet mokytojas, dirbdamas pagal šį vadovėlį, manau, nesunkiai suras kompromisus, nes pakankamai atsižvelgta ir į amžiaus ribas, ir į penktokams keliamus muzikinio ugdymo reikalavimus.
5. Akį rėžiančių kalbos neaiškumų ar nelogiškumų vadovėlyje nepastebėta. Nors kai kuriose pastraipose galima būtų ieškoti vadinamosios logikos. Pvz., *Amžinųjų laikmenų* p. 10, pirmoje pastraipėlėje klausama: „Kur dažniau klausotės muzikos – koncertų salėse ar namuose?“ ir čia pat, kitoje pastraipoje jau tvirtinama, kad „šiandien muzika mus supa visur. Atrodo, kad be jos nepraeina nė viena akimirka.“ Taigi nūdien koncertų salėse dažniau klausytis muzikos galėtų nebent tik toks penktokas, kurio namuose nėra elektros. Kita vertus, gal toks klausimas ir galėtų likti, bet suprastas ne pagal logiką, o kaip retorinis?
6. Nelengva naujausius terminus tikslinti. Pvz., *Muzikinėje kuprinėje*, p. 5 You Tube vadinamas internetine svetaine, p. 9 — interneto tinklalapiu, o Google naršyklėje You Tube vadinamas portalu. Geriau, žinoma, vadinti vienu vardu, bet kuriuo, lai nusprendžia redakcija. Šiaip leidinį autorė jau senokai tvarko, tad daug dalykų atrodo neblogai, netgi brandžiai.
Yra korektūrių netikslumų. Pvz., p.19, 3-čia eilutė: Per televiziją ir radiją...
P. 52. Po 4 pav. gal dainininkas Vitas, taip pat p. 20 Dainininkas Vitas.
P. 54. Neumos pradėtos rašyti ant linijų, atsirado penklinė (3/4 pav.). Gal „(3/4 pav.)“ geriau būtų rašyti po žodžio „linijų“ (nes užrašoma ant 4 linijų, dar ne penklinėse), o toliau rašyt, tarkim, „ilgainiui natas imta užrašinėti penklinėse.“
P. 55. Manau, kad pilniau ir aiškiau būtų užrašius taip: Cenzūrine notacija buvo galima užrašyti garsų ir tylos trukmę, t.y. pažymėti natų ir pauzių ilgumą (5 pav.).
P. 58. Mokiniai, bandydami suskaičiuoti natų ir pauzių trukmę, gali nesuprasti, kodėl dainelės *Laikrodžiai paskutiniame takte* nesusidaro 2 kevirtinės – tikriausiai priešpaskutinė nata turėtų būti šešioliktainė. Beje, šios dainos autorius galėtų būti su vardu.
P. 93 ir 94. 2 pav. Kūrinys vadinasi *Paskutinės pagonių apeigos*.
P. 102. parsisiųsite

Kopija tikra: Šviesos vertinimo skyriaus
metodiniui Natalija Džekociūte Dž.

P. 112. a cappella

P. 120. Gal tiksliau būtų sakyti „nesulaukęs nė trisdešimt šešerių...“

Vadovėlio tekste yra nemažai korektūrinių, kompiuterinės rašybos ir gal atsitiktinių netikslumų. Tekstą ir autorė, ir redaktorė, ir korektorė, be abejo, dar atidžiai perskaitys. Pvz., 12 pamokos trijų paveikslų pavadinimuose turbūt kažkas praleista (garsaeilis paprastos ir natos...), p. 69 prieš lotynišką žodį *alteratio*, manau, būtų korektiška parašyti *lot.*, o p. 72 prie dainos *Spanguolės* gal reikėtų prie poetės parašyti ir kompozitoriaus pavardę ir t.t.

7. Į klausimą, ar vadovėlyje pateikiama informacija kelia mokiniams smalsumą, skatina norą pažinti ir mokytis, užtikrinčiau galėtų atsakyti ilgiau su penktokais dirbantis mokytojas. Aš, pavyzdžiui, kai kurių nuotraukų neatpažinau. Manau, kad ne visas nuotraukos ar tekstinė informacija, ar muzikiniai pavyzdžiai gali iš karto motyvuoti visus mokinius. Toks ketinimas galimas tik teoriškai. Praktiškai nulems mokytojo pedagoginis meistriškumas.

8. Mokinių norą vadovėlio žinias sieti su jau įgyta patirtimi autorė pabandė užprogramuoti jau pirmoje vadovėlio dalyje, siūlydama bent sunkesnius pradinėse klasėse išmokus dalykus pakartoti.

9. Daugelis pateikiamų užduočių verčia susimąstyti, reikalauja kūrybiškumo, skatina diskusijas. Šiek tiek abejočiau dėl kritiško mąstymo. Vadovėlinėmis tiesomis, manau, reikėtų pasikliauti, o kritiškumas daugiau gal reikalingas klausant ar skaitant, pavyzdžiui, reklaminius tekstus, kur gali būti vilionė ar apgaulė ir pan.

Kita vertus, vargu bau mokiniai asmeninį muzikinį skonį atskirs nuo muzikologinės istorinės vertės. Pvz., p. 19 siūloma atskirti vertingą ir menkavertę muziką. Tačiau muzikologiniu požiūriu menkavertis kūrinėlis gali atlikti paguodos ar kompensacinę funkciją ir pan. Tuomet jis asmeniškai tampa vertingu, gal net relikviniu, sukelia asmeniškai brangias asociacijas. Tokio kūrinio vertė jam bus didesnė už muzikologiškai ir istoriškai svarbius kūrinius.

10. Manau, kad požiūrius į visą vadovėlio medžiagą mokytojas turėtų vertinti kuo subtiliau. Neperlenkdamas ir nenusišalindamas nuo vertybinio aspekto, mokytojas, manau, turėtų kantriai ir nuosaikiai formuoti teigiamas vertybines nuostatas į pateiktus kultūros paveldui priklausančius dalykus. Gal pedagogika išdrįstų skirti asmeninio ir istorinio meninio vertinimo aspektus?

11. Vadovėlyje yra nemažai pamokų, kuriose skiriama vietos grįžtamajam ryšiui.

Išvados:

Vadovėlis atitinka pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus (*Mokinių aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašas, 5 punktas* (<http://www.pedagogika.lt/index.php?-1787756346>, (Žin., 2009, Nr. 61-2450).

Vadovėlis orientuotas į ateitį, daug sąsajų su naujausiais informacinių technologijų pasiekimais, muzikos bei muzikos rašto naujovėmis, todėl palieka modernaus vadovėlio išpūdį. Internetinės nuorodos turėtų ne tik dalykiškai palengvinti mokytojo darbą, bet ir finansiškai padėtų mokyklai – vietoj įrašų pirkimo bus naudojami gana gausiai pateikiami internetinių paieškų adresai.

Ištaisius korektūrinius, kompiuterinės rašybos ir redakcinius netikslumus, Rasos Malikėnienės parengtą muzikos vadovėlį galima spausdinti. Mokytojai, kuriems nebaisios interneto naujovės, vadovėlio pasirodymą turėtų sutikti palankiai. Jeigu ir toliau bus tokia sparti informacinių technologijų raida, pakartotinus leidimus autorė nesunkiai galės papildyti atsiradusiomis naujovėmis.

Vaidas Matonis

2010-03-08

Kopija tikra: Ekspertinio
vertinimo skyriaus metodiniame
Natalija Ditekvičiūtė Dr. Tm